

Защо изчезват животни? Разговор с еколога Спас Спасов

Новини | Наука | на 27.02.2024 02:00

Защо говорим за това?

В историята на Земята е имало поне 5 масови изчезвания на видове. За някои от тях причина са не само природни явления, а и дейностите на човека. Как се възстановяват видовете в природата днес?

Обичаш ли животните! Ние също. Когато в една история се разказва за животно, тя става толкова по-интересна! А още по-хубави са истинските истории за животни. С техните характери, с техните привички, с техния необикновен външен вид - всичко в тях е интересно!

За жалост обаче много животни по света са на път да изчезнат. Това на първо място е ужасно за тях.

Ужасно е и за нас, хората, които ще бъдем много по-самотни. Затова нека видим защо изчезват животински видове и какво можем да направим, за да ги опазим.

Накрая - и няколко истории на конкретни животни.

Защо изчезват животни?

Един животински вид изчезва, когато няма условия за живот.

Примерно изчезнало е растението, с което се храни.

Станало е прекалено горещо или прекалено студено за него.

Друго животно (или човекът) е убило всички екземпляри от даден вид.

В миналото е имало масови измириания на животни. Това се е случвало, когато е имало някаква катастрофа. Например изригнали са огромни вулкани. Въздухът и водата са били отровени, океаните и сушата са се затоплили. Космически явления, като сблъсък на метеорит със Земята, също могат да променят рязко условията за живот. Дали това е довело до изчезването на динозаврите?

Човекът също е причина животните да изчезват

Днес сме свидетели на ново масово изчезване на видове, за което обаче основната причина е човекът, споделя екологът Спас Спасов. Това е свързано както с масово унищожаване на даден вид, така и с унищожаване на неговата храна или места за живот. Примерите са много – от някои торбести бозайници в Австралия до емблематичната птица [додо](#) и странстващия гълъб. Тези видове вече могат да се видят само в музеите.

Според доклад на ООН повече от 1 милион животни и растения днес са застрашени от изчезване. За много от тях се очаква това да стане през следващите 20 години – по-бързо от когато и да било в човешката история.

Могат ли да се "спасят" изчезващи или изчезнали животни?

Когато един вид изчезне от дадено място, но бъде запазен на друго, има шанс той да бъде възстановен и върнат в природата. Това се прави в специализирани центрове, лаборатории или зоопаркове. Може да отнеме много време, преди конкретен вид да бъде пуснат на свобода отново в природата.

Понякога обаче в целия свят са останали толкова малко екземпляри от даден вид, че може изобщо да не се родят нови бебета. Случва се даже да има едно-единствено животно! Такъв е случаят на костенурката "Самотният Джордж" на островите Галапагос, който така и не дочака да срещне женска костенурка от своя вид и да стане баща. И на жабока Ромео, за когото ще ви разкажем скоро.

Днес хората се чувстват толкова виновни за това, което причиняват на животните, че се говори дори за опити да се възстановят вече изчезнали видове. [Обсъжда се дори възстановяване на птицата додо](#) или мамута! Срещу тези идеи обаче има сериозни възражения. Не е ясно дали изобщо са възможни. Освен това опитите ще струват много пари и много време - а с толкова време и пари биха могли да се спасят от изчезване не едно и две застрашени СЕГА животни!

И трето. Един животински вид е възстановен, когато се среща в достатъчен брой в дивата природа. Обаче там отново ще бъде застрашен от човешката дейност. Често не е достатъчно просто да пуснем животните там, където бихме искали да ги има.

Има редица неуспешни опити това да се случи. Например в началото на 20-и век са правени опити за връщането на тетрева на Витоша. Той е изчезнал поради прекомерен лов и още в първите дни след пускането на птиците на свобода те били избити.

С други думи - никой не се погрижил да премахне причината тетревът да изчезне, да убеди хората да не го убиват.

И с други животни ще стане така. Развъждането ще помогне само ако се преборим с причините животното да е застрашено.

А какви са те? Замърсяването, разораването на диви земи, сечта на горите и паленето на пожари може да остави животното без дом и храна. Понякога е застрашен друг вид, с който конкретното животно се храни. Така човекът го убива индиректно.

Ловът и поставянето на отровни примамки могат да го убият директно.

Защо еколозите не успяват да убедят всички да спрат да застрашават животните?

Понякога става въпрос за бедни хора, които завземат територията на дивите животни, за да се прехранват. Друг път става въпрос за много богати компании, които печелят много пари от дейност, която застрашава животните. Например като секат дърветата и изнасят дървесината в чужбина. С печалбите от тези дейности те могат да си осигурят мощна подкрепа. Но за сметка на животните и природата!

Успешните примери

Има и успешни примери за възстановяване на изчезнали видове по света, в Европа и у нас. В България са емблематични многогодишните усилия за връщането на черния лешояд в природата, на ловния сокол или брадатия лешояд, елена лопатар, зубъра и дивия кон. Скоро се завърна [сивият жерав след 66-годишно отсъствие](#).

През миналата година черният лешояд се завърна след 30 години отново в природата. Наричат го "лекарят на природата" и е много интересна и рядка птица.

Еколози работят от години за възстановяване и на дивите коне тарпани. Това се случва по международен проект, благодарение на който малки тарпани са доведени като бебета от Нидерландия в Източните Родопи, където е бил домът им у нас. Свободно пасящите коне са много редки в Европа. В целия континент са около 4000, като половината са в Нидерландия.

Въпреки големия успех тези възстановявания са много крехки и обратими. Само едно неблагоприятно събитие може да върне всичко в изходна точка, споделя Спас Спасов.

През следващите седмици ще ви разкажем повече за застрашените животни, борбата за тяхното спасяване и хората, които я водят.

Тази статия се осъществява благодарение на най-голямата социално отговорна инициатива на Лидл България „Ti и Lidl за нашето утре“, в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи“, Български дарителски форум и Асоциация на европейските журналисти

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
</book/3685-izchezvashtite-vidove-po-sveta-i-u-nas>

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

